

housle^vtečka hrubý

ROZHOVOR

MILANA

TESAŘE

S JANEM

HRUBÝM

housleček hrubý

ROZHOVOR

MILANA

TESAŘE

S JANEM

HRUBÝM

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani žádná její část nesmí být reprodukována, uchovávána v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez písemného souhlasu nakladatelství.

Autoři a nakladatelství Galén vynaložili velké úsilí, aby zjistili majitele autorských práv dokumentárních fotografií.

Omlouváme se za případné neúmyslné vynechání jmen autorů, s radostí je uveřejníme v dalším vydání této publikace.

Epilogue © Josef Klíma, 2013

Photos © Jiří Kupka, Ivan Prokop, Jaroslav Prokop, Petr Šolar, archiv Galén a archiv Jana Hrubého, 2013

Posters © Karel Haloun a Pavel Büchler, Miroslav Jiránek, archiv Galén, 2013

Preface © Jiří Černý, 2013

Typography © Josef Repka, 2013

© Galén, 2013

ISBN 978-80-7492-093-6 (PDF)

ISBN 978-80-7492-094-3 (PDF pro čtečky)

{ housle
tečka
hrubý }

{ PŘEDMLUVA }

Nejznámější a podle mnoha publicistů i nejvýznamnější český rockový houslista Jan Hrubý se narodil 3. prosince 1948 v Praze a vyrůstal v nedalekých Dobřichovicích. První hudební nástroje dostal od rodičů: zkusmo foukací harmoniku a vážně už housle. Soukromě se na ně učil od deseti let u místních houslistů, především právníka Aloise Dvořáka, na Státní konzervatoři v Praze v letech 1964–1968 u Gity Morenové, a pak opět soukromě u violisty Ladislava Černého. Nejdřív se nadchl pro Purcella, Händela, Vivaldiho a další barokní skladatele. V Praze chodil na koncerty houslových virtuosů Henryka Szerynga, Davida Oistracha a Isaaca Sterna. Z rockové a folkové hudby ho ovlivnili především Beatles, Rolling Stones, Simon & Garfunkel a Bob Dylan, u brdských táboráků však hrál cokoli včetně lidovek a trampských písní. Prošel několika skupinami, ale agenturní kvalifikaci získal až s Reciprocity, kde v roce 1969 začal jako baskytarista. Mezi světovými houslisty ho postupně zaujali Stéphane Grappelli, Jean-Luc Ponty a Jerry Goodman.

Zjara 1974 dostal nabídku od Vladimíra Mišíka a v roce 1975 se v jeho skupině ETC... stal kapelníkem. Ještě výrazněji než výměnami instrumentalistů ovlivnil styl skupiny svými skladatelskými i hráčskými nápady, postavenými hlavně na melodické nápaditosti, sklonu k romantické rozjímavosti a citu pro vzájemné prolínání různých stylů, především rocku a folku. Zřejmě a přiznané byly v jeho pojetí ohlasy britských Jethro Tull. Ještě častěji než s ETC... hrával tehdy s Mišíkem v tak zvaném Čundrgruntu, různých sestavách, jimiž stále pronásledovanějším rockerům dávali příležitost ke společnému veřejnému koncertování dosud trpěni folkaři Vladimír Merta, Petr Kalandra a další.

Po agenturním zásahu v roce 1982 Hrubý odmítl držet skupinu bez zakázaného Mišíka a sám ETC... rozpustil. Krátce pak působil v Blues Bandu Luboše Andršta. S trvalejším řešením tehdejší situace, vlastně dramaturgickou protizbraní na úderu vůči rockové hudbě, přišel textař Ladislav Kantor, když požádal Hrubého, aby pro zpěváka Michala Prokopa přestavěl repertoár i skupinu Framus Five a využil jak „volné“ hráče ETC..., tak skladatele Petra Skoumala a textaře Pavla Šruta. Během téměř pětileté spolupráce Hrubý přeměnil a vyhranil nejen zvuk skupiny, ale i samotného Michala Prokopa.

Jakmile agentura rozvolnila nesmyslný zákaz Mišíkovy činnosti, Hrubý se v roce 1985 vrátil i k ETC.... Příležitostně vystupoval od roku 1987 také v akustickém Nu Triu s Prokopem a kytaristou Lubošem Andrštem. Svou druhou etapu v ETC... ukončil Hrubý sám v témž roce 1987 po albu Vladimír Mišík – ETC... 4.

Do prvního sólového instrumentálního alba Cesta na severozápad (1992) a tím i samostatné kariéry, která pokračuje dodnes, Hrubého v podstatě dotlačil jeho kamarád, populární rockový zvukař a producent Jiří Mirovský řečený

Mirda, když mu náhle oznámil natáčecí termíny. Pohotově tak využil ohlasu, jaký měly Hrubého vlastní skladby na pražském koncertu s bretaňským harfeníkem a zpěvákem Alanem Stivellem. Další alba v podobně keltském duchu rychle následovala, už se zpívajícími hosty. Svou první opravdu vlastní skupinu, s níž koncertuje i v zahraničí, hlavně na britských ostrovech, Hrubý nazval Kukulín – podle hrdiny irských pověstí i holiče z Havlíčkova Krále Lávy. Mezi jeho spoluhráči někdy bývá i jedna z jeho tří dcer, flétnistka Andrea.

Nemění se jména těch, na jejichž projektech se Jan Hrubý jako skladatel i houslista nejčastěji a rád podílí: Petr Skoumal, Vladimír Mišík, Michal Prokop.

Nevyprchává ani vůně Hrubého hudby, jak ji poznal a charakterizoval jeden z jeho spolupracovníků, velšský zpěvák Peter Mustill: romantika a hospoda. Důležité je i Hrubého vidět hrát. Nebo si vybavit poletujícího šumaře z obrazu Marka Chagalla.

Jiří Černý

{1}

Honzo, jaký je tvůj nejranější zážitek spojený s hudbou?

Když mi bylo asi pět let, dali mě do školky. Táta mi tenkrát koupil foukací harmoniku a já jsem na ni hrál nějaké písničky. Nepamatuju si samozřejmě, jak jsem je hrál, ale učitelky je poznávaly. Takže to snad na pětiletého kluka nebylo tak blbé. Se školkou se pojí i další můj zážitek. Narodil jsem se v prosinci, a do školy jsem tedy měl jít o rok později. A poslední rok před školou požádala paní ředitelka Slavíková mého tátu: „Stando, vezmi si toho kluka domů. Máte doma babičku, ať ho hlídá. On nám tady kazí morálku.“

V čem jsi jako malý kluk kazil morálku?

To už nevím, asi jsem nějak zlobil. Říkali o mně: „On je takový dobrosrdečný, se vším pomůže, ale taky neposedí, pořád ho někde hledáme.“ Nic zlého jsem asi nedělal, jen mě nějak nemohli uhlídat. A tak mě vzali ze školky domů a hlídala mě babička, jenže ani ona mě neuhlídala. Jezdil jsem na takovém malém kole a byl jsem hrdý na to, že nemusím do té školky. Ostatní děti na mě závistivě pokukovaly zpoza plotu a já jsem jezdil kolem, dělal brmm brmm brmm a byl jsem šťastný, že mám takovou svobodu. Tenkrát to na ulici nebylo tak nebezpečné jako dneska. V Dobřichovicích mělo auto jen pár lidí.

Já si vzpomínám, že už ve školce jsem vnímal hudbu, která se u nás doma linula z rádia. Jak to bylo u tebe? Co jsi jako malý poslouchal?

Babička, která mě hlídala, se motala kolem plotny a v jednom kuse si zpívala. Já jsem se snažil zpívat s ní a ona mě to učila. Pocházela z Vysočiny, od Golčova Jeníkova, a tak to byly asi písničky z pomezí Moravy a Čech. Ale už si na to přesně nevzpomínám. Moje máma, která pocházela od Nového Bydžova, také trochu zpívala. To byly zase podkrkonošské písničky. A já jsem odmalicka rád poslouchal, když hráli Plzeňáci. Vůbec muzika z Chodska nebo ze západních Čech mě přitahovala.

Že máš rád chodskou muziku, vím. Ale to tě to skutečně přitahovalo už jako kluka?

Jasně. Zvuk dud mě dostal okamžitě. Třeba moje manželka dudy nemusí vůbec, ale mně přišlo, že je to úplně něco jiného, než člověk běžně slyší. A ještě jeden zvuk se mi líbil už jako dítěti: hoboj a vůbec šalmajové nástroje.

Dokázal bys říci proč?

Nedokázal. Ale ta barva zvuku mě zkrátka přitahovala.

V tom výčtu mi zatím scházejí housle...

Na housle jsem začal hrát poměrně pozdě. Dnes děti začínají už v přípravkách, ale já jsem začal hrát snad až ve třetí třídě, tedy skoro v deseti. A to je na housle z dnešního pohledu opravdu pozdě. Rok nebo dva jsem chodil u nás v Dobřichovicích do osvětové besedy, kde housle učil profesor Basil Macalík z Řevnic. S jeho o rok starší dcerou jsem mimochodem později chodil na konzervatoř. Můj další učitel, pan doktor Dvořák, byl známý mého táty. Byl to právník, ale zároveň vynikající houslista, který za první republiky vystudoval nějakou mistrovskou houslovou školu na úrovni dnešní akademie. Měl výbornou techniku hry, ale bohužel zemřel docela mladý, asi v 59 letech.

Takže následovala další výměna učitele?

Já jsem se tak různě potloukal. Chvilí jsem učitele měl, chvíli ne. Učil mě například violista Petr Čech ze Všenor, který studoval na akademii u Ladislava Černého. Chvilku jsem byl u houslové virtuosky Nory Grumlíkové, která později dostala angažmá v Japonsku. A ta mě – to mi bylo asi čtrnáct – předala Pavlu Charvátovi, v té době studentovi šestého ročníku konzervatoře, který měl také výbornou techniku a říkal mi, že když hraju Mozarta, mám lepší tón než on. Namítal jsem: „To je sice možné, ale mám jen jedno procento tvé techniky.“ A on mi odpověděl: „Počkej, to všechno přijde.“ Hodiny u něj na Smíchově se mi hrozně líbily. Byly takové volnější, ale zároveň ode mě Pavel chtěl možná desetkrát víc než učitelé před ním. U něj jsem také strávil asi rok a seznámil jsem se tam například se Zdeňkem Juračkou, kterého také učil. V roce 1964 jsem ukončil základní devítiletku v Dobřichovicích a po prázdninách jsem nastoupil na pražskou konzervatoř.

Byl jsi tedy takový student-kočovník... Proč jsi vlastně nechodil do klasické „lidušky“?

U nás v Dobřichovicích nebyla, byla tam jen ta osvětová beseda. A pan profesor Macalík byl možná dobrý učitel, ale nároky, které na žáky měl, byly malé proti tomu, co jsem zažil později.

Houslím jsi tedy jako dítě věnoval hodně času. Bavilo tě to?

No, nebavilo. Říká se, že je to čertovské řemeslo. A také to láme tělo, zkřivenou páteř mám celý život. Ale vydržet se to dá. V nějakých dvanácti nebo třinácti letech nepochopíš, že když jsi blbý na všechno ostatní a muzika je pro tvůj rozvoj to nejlepší, že by ses jí tedy měl věnovat. To snad dokázali jen geniové, které bavilo cvičit osm hodin denně. Já jsem raději hrál na řece hokej. No

1951

Já se sestrou Mařenkou a babičkou

1954

Mateřská škola

1964

Základní škola

a v takovém případě přiběhla babička a křičela: „Počkej, až přijde domů táta! Měl jsi cvičit. Už tam na tebe čeká pan Čech!“

Když tě to nebavilo, proč jsi vůbec do houslí chodil? Rozhodnutí rodičů?

Rodiče se prostě někde dozvěděli, že housle jsou základ. Že můžeš hrát na cokoliv, ale že začít se má na housle. A možná mě u těch houslí držela muzika jako taková.

Dostal ses později i k něčemu jinému?

Vlastně už jen na konzervatoři k obligátnímu pianu, na které jsem se ale moc nenaučil. Zahraju sice relativně dost, ale musím si to sám vymyslet. Umím také něco málo na varhany. No a na kytaru hraju jako asi každý kluk. Táta mi kytaru koupil, když mi bylo patnáct, ale kladl mi na srdce: Nejdřív housle, potom kytara! Jo, a ve škole jsem trubil pionýrské fanfáry...

Počkej, to mě zajímá! Můžeme se u toho zastavit?

Na základní školu jsem chodil v rodných Dobřichovicích a patřil jsem do kategorie „známých firem“. Když se před hlavní přestávkou ozval z amplionu hlas ředitele Kašíka, že se mají do ředitelny dostavit někteří žáci, často padlo i moje jméno. Jednou navštívil naši školu ředitel základní školy ze Všenor soudruh Zikmundovský a něco přivezl. Před hlavní přestávkou zavrčel školní rozhlas a z něho se ozval Kašíkův hlas: „Do ředitelny se dostaví žák Hrubý.“ Jelikož jsem si nebyl jistý, co jsem zase provedl, rozbušilo se mi srdce a pocit jsem měl prachmizerný.

Zaklepal jsem na dveře ředitelny a pomalu, přihrbně vstoupil. Kašík mě přivítal slovy: „Říkala mi kolegyně Dražanová, že prý jsi hrál v kvartetu s jejím mužem na koncertě v Černošicích. My tady pro tebe něco máme.“ Otevřel krabici a vyndal zlatou trumpetu s rudým praporkem: „Místo alotrů s Caldou budeš troubit, až se z tebe bude kouřit.“ A prý že když můžu hrát s Dražanem na housle, na trumpetu se pionýrské fanfáry také naučím. Fanfára nemá klapky, hraje tedy jen alikvotní tóny. Místo not se používaly vodorovné čárky v různých úrovních a nad nimi písmena G–C–E–G. Z těchto tónů se skládaly různé fanfáry.

Začal ses je tedy učit...?

Hned po škole jsem vyrazil s trumpetou na sokolovnu, kde jsme se scházeli a hráli fotbal. Byl jsem středem pozornosti, každý si chtěl fouknout. Za chvíli byla trumpeta tak zaplivaná, že jen chrčela. Ale ty fanfáry jsem do večera do-

cela dobře zvládl, i když mě od toho brněly rty a pusou jsem měl celou bolavou. Za pár dní si mě Kašík zase zavolaal a ptal se, jak mi to jde. Předvedl jsem mu všechny fanfáry podle těch naznačených značek a on vypadal, že nevěří vlastním uším. Pasoval mě na „učitele“ troubení a nařídil mi, abych vybral ještě dva trubáče z nadaných spolužáků, vhodných pro tento nástroj, a jednoho tambora, vlastně bubeníka, protože Zikmundovský přivezl i bubínek. Vláďa Čížek tedy vyfasoval buben, Brabec s Tomkem trumpetý. Když jsme to během měsíce dali trochu dohromady, hlásil jsem poslušně Kašíkovi, že jsme připraveni ukázat svoje umění. Obstáli jsme a Kašík nám nakázal, abychom zašli do Všenor za Zikmundovským a také mu zatroubili. I tam jsme obstáli. Jen mému tátovi se to moc nelíbilo. Když jsme přišli k nám domů, navlečení do pionýrských krojů, chvíli nás pozoroval a pak řekl, že vypadáme jako uni-formovaní domovníci.

Kde jste potom své umění předváděli?

Zikmundovský nás připravoval na troubení k XII. sjezdu KSČ. O Brabce jsme brzy přišli, protože jedna učitelka zjistila, že ministruje v dobřichovickém kostele, a nestrávila, že by se katolický ministrant dotýkal pionýrské trumpetý. Nařídila mu, aby trumpetu odevzdal. Jemu, přestože poklekával před oltářem, bylo líto, že už nesmí troubit. Ale určitě brzy procitl. My ostatní jsme pak jezdili po různých stranických parádách, kde vždycky bývalo na stolech hodně dobrého jídla a ovoce, které nebylo běžné v obchodech. Na to, co papaláš nesnědli nebo nevzali s sebou domů, jsme se vrhli my, pionýři, až nám z toho bylo špatně. Nejzajímavější pro nás ale bylo, že jsme se ulili ze školy. Jednou mi dokonce nadával spolužák, jehož táta kopal uran, že svým troubením posluhuju komunistům. Hrozně mě tím vytočil (i když měl vlastně pravdu). Vzal jsem mokrou houbu a mrštil jí po něm. Houbou však dostal portrét prezidenta Novotného, který skončil v popelnici s rámem i střepy. Brzy skončil i XII. sjezd KSČ a s ním moje troubení.

Teď už ve výčtu nástrojů chybí jen tvé oblíbené dudy a hoboje. Na ně jsi někdy zkoušel hrát?

Dudy dokonce mám doma, i když momentálně nejsou v provozuschopném stavu. Někdy na začátku 80. let jsem něco točil s Honzou Kolářem v sestavě housle a klávesy a dohromady to znělo trochu jako dudy. Zmínil jsem se, že se mi dudy líbí, a Petr Skoumal mi na nástroj přispěl. Každý jsme jej zaplatili z poloviny. A tak jsem se začal učit na dudy, něco jsem už zahrál, jenže pak jsem slyšel opravdové dudáky a vykašlal jsem se na to. Na albu Cesta na severozápad z jedné skladbě na dudy hraju, ale velmi jednoduše.

A hboj?

Ten jsem v puse nikdy neměl. Přestože jsem se tenkrát naučil fanfáry, na dechové nástroje vůbec nejsem. Třeba moje dcera Andrea vzala do ruky flétnu a hned jí to šlo, ale mě tento typ nástrojů minul.

**„Když jsi blbý na všechno ostatní, muzika je pro tvůj rozvoj to nejlepší.“
To jsi před chvílí řekl. Ale předpokládám, že jako žák jsi nebyl úplně
„blbý“...**

Byl jsem průměrný žák – žádný génius, tak někde ke konci první poloviny třídy. Ale kdybych se učil, byl bych možná dobrý žák. U nás mělo vždycky asi čtyři nebo pět žáků z pětadvaceti vyznamenání a já jsem na ně dosáhl až na konci osmé třídy. Jinak jsem míval většinou jednu nebo dvě trojky. Ale v té osmé třídě přišel ředitel a řekl mým spolužákům: „Představte si, kdo to dotáhl až na vyznamenání – Honza Hrubý!“ A dodal směrem ke mně: „Rozhodovali jsme se, jestli nemáš dostat ředitelskou důtku, ale nechtěli jsme ti to kazit.“

Šla ti matematika?

Zrovna matematika nebyla moje gusto, ale učila nás ji právě paní učitelka Dražanová. Už jsem říkal, že s jejím manželem jsem v Černošicích občas hrával v kvartetu. A i proto jsem z počtů dostával o stupeň lepší známku, než jsem zaslouhoval, tedy dvojku.

Kdy sis uvědomil, že by ses mohl žít hudbou?

Nevím, jestli jsem si to v celé šíři vůbec uvědomil dodnes, ale život člověka prostě někam zasadí, ať chceš nebo nechceš. A já samozřejmě dneska chci. Ale kdy jsem si to uvědomil? Asi když jsem poznal tu vyšší ligu, tedy nejen ty, kdo zpívali v hospodách, nebo to, co jsem slyšel doma. Doktor Dvořák, o kterém jsem už mluvil, mě brávil na koncerty například do Rudolfiny a já jsem tehdy měl možnost vidět hudební špičky té doby – Henryka Szezynga, Idu Haendelovou a další slavné houslisty. Najednou jsem se dostal jakoby do jiného světa. Nešlo jen o to, že jsem si uvědomil, že toto bych chtěl dokázat, ale vůbec mě to vyneslo do úplně jiných sfér. Kdysi jsem chtěl být zedníkem a můj dům by zedníka asi potřeboval. Ale mám zedníka souseda, takže to mám vyřešené... Můj táta nade mnou lámal hůl a říkal, že jsem pitomej, že chci být zedníkem. Dobří rodiče totiž chtějí mít ze svého dítěte to nejlepší a já jsem na to údajně v Dobřichovicích, v tom malém světě, měl.

Myslíš, že si to takto opravdu uvědomují všichni rodiče?

Dřív se samozřejmě někdy stávalo, že otec, který sám znal těžký život muzikanta, řekl synovi: „Jestli vezmeš housle do ruky, tak ti je zpřerážím.“ Ale u nás to tak nebylo. Táta se sice neživil žádnou uměleckou činností, ale dobře maloval a byl kulturně dost na výši. Byl to takový písmák, za mlada založil ochotnické divadlo, psal kroniku, vstúpil mi do hlavy chronologii dějin umění, politiky, otevřel mi cestu k řecké historii a mytologii, seznámil mě s antikou...

Máš sourozence?

Mám o čtyři roky starší sestru.

A ta nějak inklinovala k muzice?

Pořád něco poslouchala, ale nikdy na nic nehrála. Vlastně jednou si koupila asi za tři stovky kytaru a učila se hrát na tři akordy, ale to byla spíš záležitost módy. Holky hrály, ona také. Ale jinak ne.

Když jsi chodil na koncerty klasických houslistů, populární hudba šla mimo tebe?

Táta si jednou pořídil gramorádio, ale desky, které naši kupovali, šly opravdu mimo mě. Chladil a Simonová, to mi nic neříkalo. Ale jednou k nám přijela na návštěvu známá z Norska a ta přivezla – to si pamatuju dodnes – malou desku s písničkou Hello Mary Lou, kterou zpíval Ricky Nelson. Říkal jsem si: „To je úplně něco jinýho!“ Byl to sice popík, ale úplně jiný, než hráli u nás v rádiu. Navíc to na Západě už tehdy uměli dobře nahrát a smíchat.

Ale zrovna tuhle písničku nazpíval v roce 1963 i Milan Chladil...

To je možné, ale od toho Nelsona se mi to líbilo včetně doprovodu. Přehrával jsem si to pořád dokola, až jsem tu desku úplně poškrábal.

Ještě něco tě v té době zaujalo?

Jasně. Ještě jsem chodil do devítky a přišli Beatles a Perný den. A později, v nějakých dvaceti letech, jsme znali celou angloamerickou scénu. Bylo tenkrát úplně samozřejmé, že jsem dokázal rozeznat Hollies od Manfreda Manna, to všechno jsme znali jako své boty. Dnes to mám všechno slité dohromady a už takový přehled nemám. Ale česká populární hudba mě v té době moc nezasáhla.

Zastavme se na chvilku u Beatles a Perného dne. Kdy jsi o tom filmu poprvé slyšel?

To si vybavím úplně přesně. Jdu po mostě v Dobřichovicích a najednou mě doběhla Monika Steinocherová, spolužačka ze základky, a udýchaně povídá, jestli půjdu večer do kina. Já na to: „Proč bych měl zrovna dneska jít do kina?“ A ona, že dnes dávají Pernej den. Já povídám: „A o čem to je?“ – a jsem za blbce. Bylo chvíli ticho, Monika se na mě nechápavě dívala a říká: „No přece fantastický film o Beatles.“

Věděl jsi o nich už něco v té době?

Měl jsem o Beatles určité povědomí, ale nic moc. Bylo to tuším v roce 1964 a já jsem doma cvičil Mozartův houslový koncert G dur na zkoušky na konzervatoř. Možná jsem tenkrát ani netušil, že tomu, co hrají Beatles, se česky říká bigbít.

A šel jsi tenkrát do toho kina?

Monice jsem řekl, že teda půjdu. Chtěla po mně tři koruny, byl to tehdy nejdražší lístek do dobřichovického kina. Měl jsem u sebe právě jen asi ty tři koruny, možná jsem si za ně chtěl koupit zmrzlinu v cukrárně u paní Kocourové. Zmrzlinu jsem ale oželel a drobné jsem Monice dal v desetníkách. Říkala, že spěchá, aby na nás ještě zbyly lístky. V sedm hodin jsme se sešli před kinem. Usadili jsme se do vrzajících sedadel, museli jsme přetrpět socialistický týdeník, ale pak to vybuchlo! Opravdu to byla bomba. Najednou jsem byl v jiném světě. Z toho, co jsem znal z televizních estrád, které tenkrát byly hodně populární, se mi skoro nic nelíbilo. Doma jsme měli na deskách muziku se Simonovou a Chladílem, Jiřím Vašíčkem, Richardem Adamem a podobnými a to jsem nemusel. Zkrátka Perný den mi jakoby mávnutím kouzelného proutku určil směr.

Když jsi tak propadl Beatles, neznechutil se ti Mozart?

Vůbec ne, Beatles mi neznechutili klasickou muziku, ale otevřeli ve mně nový rozměr. Byla to doba hippies, doba mírného politického uvolnění, zkrátka zlatá léta šedesátá. Byla to kompenzace za to, že jsme se narodili do socialismu. Přes ostnatý drát přeletěly vlny Radia Luxembourg. Muziku z „Laxíku“ jsme hltali jako hladové šelmy. Dlouho jsem ukecával tátu, aby mi koupil magneták. Podařilo se to, když jsem slíbil, že budu pilně cvičit na housle. Tedy slíbil jsem to, ale moc nedodržoval.

Říkal jsi, že české desky, které jste měli doma, tě moc neoslovily. Co se ti na české hudbě nelíbilo?

Náš soused měl gramofon a pořád pouštěl Kučerovce. To byla muzika, ke které jsem cítil nenávisť. A neměl jsem rád ani Vašíčka nebo Cortése. To se zase pouštělo u nás. Ale měli jsme i desky s Händelem, Bachem a Mozartem a to se mi líbilo.

Zasáhl tě Semafor?

Semafor ano, ale trochu později. Michal Landa, se kterým jsem hrál v první bigbítové kapele, měl staršího bráchu. A ten měl partu, bylo jim sedmnáct nebo osmnáct, všichni hráli docela dobře na kytary a ti mě seznámili s písničkami Osvobozeného divadla, s Jiřím Suchým a Semaforem. Hráli jsme to na kytary s nimi. Sedávalo nás v létě nad jezem v Dobřichovicích třeba šest s kytarami a starší kluci nás to učili. To mi bylo čtrnáct nebo patnáct.

Co česká bigbítová scéna?

První, kdo mě chytl jako zpěvák, byl Mišík. Tehdy jsme se neznali, ale mně přišlo, že barevně víc vybočuje z toho proudu. Chodili jsme na Blue Effect a Zdeněk Juračka, se kterým jsme byli na konzervatoři ve stejném ročníku, mě už někdy v roce 1965 tahal na legendární Donaldy s Gumou Kulhánkem. Když hráli The Last Time od Stounů, běhal mi mráz po zádech. Gumu jsem znal už z plácku na Klárově u Mánesova mostu, kde jsme se se Zdeňkem ulejšovali ze školy a hráli s ostatními záškoláky fotbal. Guma se asi ze školy neulejšoval, protože úspěšně zdolal vysokou chemicko-technologickou. On je vlastně inženýr, ale pochybuji, že se tomu po studiu kdy věnoval. Dnes by mu lépe slušel titul doktor bezpražcové basy.

Vzpomeň si ještě na nějaký klíčový koncertní zážitek z té doby?

Vzpomenu. Bylo to také v roce 1965. Opět se Zdeňkem Juračkou a ještě s dalším spolužákem z konzervatoře Jirkou Helekaem jsme byli ve „Fučíkárně“ na koncertě kapely Manfred Mann. Po koncertě nás policajti hnali až na Strossmayerák. Já jsem se zastavil s mnoha pronásledovanými, s bušícím srdcem, až na nábřeží. Ten zážitek jsme pak ještě dlouho kdekomu vyprávěli a já jsem na to byl hodně pyšný.

Zmínil jsi svou první bigbítovou kapelu. Zkoušeli jste už tenkrát pořádat nějaké koncerty, třeba pro rodiče?

To ne. Hráli jsme jen tak nadivoko. Nechodili jsme ani do hospod, seděli jsme na lavičkách nebo jsme se v létě toulali po okolí. První bigbítovou kapelu jsme dali dohromady v roce 1967 – já na basu, Dadka Kulhánková na kytaru, Jirka

Podlesný, zvaný Rožmitál, na bubny a Pepa Klíma zpíval. To ovšem byla bída a dlouho to nevydrželo. Potom jsme s Michalem a se zpěvačkou Růženou měli asi dva roky kapelu s „příblblým“ názvem Hexendance, „čarodějnický tanec“. To jméno bylo podle Niccola Paganiniho a jeho Reje čarodějnic. Víc jsme zkoušeli, než hráli. Vystupovali jsme jen výjimečně, třeba v Radotíně na maturitním plese, kde hrála jiná kapela, jsme měli povolených dvacet minut „bigboše“. Mou první opravdovou skupinou byly až od roku 1969 Reciprocity v sestavě: zpěv Růžena Ryšavá (budoucí žena Petra Kulicha Pokorného), kytara René Pechar, kterého později vystřídal Petr Vít, dále já na housle, Michal Landa na basu a Vláda Vondráček na bubny.

Jak mám přesně rozumět slovům „první opravdová kapela“?

S Reciprocitami už jsme dokázali i koncertovat a po kvalifikačních zkouškách nám na Pražském kulturním středisku (PKS) udělili druhou kvalifikační třídu, tedy 240 korun za koncert. To byly tenkrát docela prachy. Hráli jsme prý art-rock a ti zkornatělci v komisích to sežrali.

Co jste hráli ve skutečnosti?

Všechno možné. Neměli jsme žádný vytříbený styl. Dokonce jsem pro kapelu rozepsal upravenou první větu Mozartovy Malé noční hudby, něco z Vivaldiho Čtvera ročních období a znásilnili jsme Beethovenova Egmonta. Jinak jsme hráli vlastní bigbít a texty nám psal Pepa Klíma. Ta kapela vydržela docela dlouho. Odmlčela se sice, když odešel Michal Landa na vojnu, ale i v té době jsme dál zkoušeli a občas i hráli.

Zkoušeli jste se už v té době muzikou aspoň částečně uživit?

My jsme sice měli „profi“ papíry, ale hraní moc nebylo. A také jsme se v tom moc nevyznali. Na PKS se o nás, až do povinných rekvalifikací, nikdo nestaral. Nesehnali jsme si programového pracovníka, a tak jsme měli každý svoje zaměstnání a hráli jsme jako amatéři s profi kvalifikací. Já jsem dělal u geologického průzkumu, vrtal jsem uran a uhlí. Pak jsem byl ještě krátkou dobu u geodézie, což byla v té době odrazová štace pro hodně začínajících profesionálních bigbítáků. Měřili jsme tenkrát trasu A pražského metra, se mnou tam byl například pozdější basák od Františka Ringo Čecha, Honza Kavale. Dělal se tam za málo peněz, ale většinou jsme stáli odpolední kino od půl jedenácté.

Skutečným profesionálem ses tedy stal až s ETC...?

Ano, když jsem v roce 1974 dostal lano od Vládi Mišíka, dal jsem v geodézii

1970

Část Reciprocity (zkušebna u Pecharů
v Dobříčovicích). Zleva René Pechar,
Vláda Vondráček a já

1972

Reciprocity – koncert v klubu
Atelier. Zleva Michal Landa,
Vláda Vondráček, já, Růžena
Ryšavá, René Pechar

1974

Jam s místními muzikanty
v Benátkách nad Jizerou

výpověď a vrhl se rovnýma nohama do profesionální nejistoty. Za skřípění zubů jsem ten začátek rockové kariéry přežil, dnes už si to ani neumím představit. Když se dívám na fotky z prvního roku hraní v ETC..., jsem na nich dost hubený.

ETC... se budeme věnovat docela dost. Ale vraťme se ještě na chvíli k vašemu ranému bigbítu. Housle se do něj asi moc nehodily, že?

Na ty jsem nehrál, hrál jsem na basu. Až jednou přinesl kamarád snímač, já si ho zapnul za kobytku, a tak jsem poprvé hrál bigbít na housle.

Housle i basa mají čtyři struny, ale ladění je jiné. Je pro houslistu snadné naučit se hrát na basu?

Basa je laděná v kvartách a má větší menzuru. Přechod z kvintových prstokladů na kvartové sice nebyl automatický, ale problémy jsem s tím neměl. Já jsem naopak basu nerad opouštěl, protože u ní člověk cítí a dotváří harmonii. Basu jsem miloval a mrzelo mě, že mě z ní vyhodili. Byl jsem šéfem kapely, ale na housle jsem toho uměl asi desetkrát víc než na basu. Ostatní kluci byli sice slušní muzikanti, ale nebyli moc hudebně vzdělaní, neznali všechny obraty akordů, a tak jsem se to snažil nějak dotvořit.

Co ve vašem případě znamenalo „hrát bigboš“? Byli to třeba Beatles?

Od Beatles jsme na koncertech hráli jen Here Comes The Sun. Ale jinak jsme od nich znali asi padesát písniček, které jsme hrávali v hospodě, na mezi... Uměli jsme všechno, co šlo zahrát. Řezali jsme do dvou kytar a měli z toho dobrý pocit. Když jsme objevili novou beatlesáckou pecku, hned jsme vzali kytary, a zjišťovali, jaké jsou tam akordy. Když jsme se to naučili, tak jsme s tím hned táhli mezi známé. Zpívali jsme to samozřejmě fonetickou pseudoangličtinou, protože texty nebyly k dispozici. Většinou jsme ani nevěděli, o čem to je. Ale bylo nám to jedno. Když nám v dvojhlase „zavřčely“ kvinty a v trojhlase typické beatlesácké akordické bloky, měl jsem mrazení po celém těle. Na ty trojhlasy jsme byli všichni, Michal Landa, Pepa Klíma i já, náležitě hrdí. Ale dneska bych to už nezazpíval, nedostal bych se do těch Paulových diskantů a falsetů.

Vracíš se dnes k Beatles jako posluchač?

Všechno, co dosud vyšlo od Beatles i jednotlivých členů, mám díky příteli Ivanu Hoffmanovi a kamarádovi Jardovi Ondráčkovi na CD. Jarďa byl mimochodem mým spolužákem na konzervatoři. Je výborný cellista a také bigbíták. Ovšem dnes hraje klasiku a jezdí po světě.